

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

แนวคิดเรื่องเงินในพุทธปรัชญา

ผู้เขียน

นางสาวสุมาลย์ นบนอบ

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

อ.ดร. สมหวัง แก้วสุฟอง

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่องแนวคิดเรื่องเงินในพุทธปรัชญา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาความหมาย ความสำคัญ และบทบาทของเงินในพุทธปรัชญา 2) เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของเงินในพุทธปรัชญา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงเอกสาร

จากการศึกษาพบว่าความหมายของเงินในพุทธปรัชญาถือว่าเงินเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เป็นเครื่องวัดคุณค่าราคาของสิ่งต่างๆ ที่สามารถเข้าใจร่วมกันได้ง่าย ส่วนในระบบเศรษฐกิจเงินเป็นปัจจัยขับเคลื่อนให้ระบบเศรษฐกิจดำเนินไปได้ด้วยดี โดยมีความสำคัญในฐานะทุนทั้งในด้านการผลิต ด้านการบริโภค เงินในพุทธปรัชญาจัดอยู่ในกลุ่มของโภคทรัพย์ คือ ทรัพย์ที่เป็นวัตถุ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความเสื่อมไปเป็นธรรมดา ส่วนทรัพย์อีกประการหนึ่งคือ อริยทรัพย์ เป็นทรัพย์ที่ไม่มีรูปร่าง เป็นนามธรรม เป็นทรัพย์ที่ประเสริฐ พึงแสวงหาด้วยการเจริญจิตและปัญญาตามหลักพุทธปรัชญา เพื่อเป้าหมายสูงสุด คือ นิพพาน ดังนั้นคุณค่าของเงินในพุทธปรัชญาจึงเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน เป็นเครื่องวัดคุณค่าราคาของสิ่งของต่างๆ แต่การใช้เงิน และการสะสมทรัพย์ ไม่ได้เป็นไปเพื่อความมั่งคั่ง ความบันเทิง และอำนาจทางสังคม พุทธปรัชญามองว่าทั้งการแสวงหาเงิน การรักษาเงินและโดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เงิน จะต้องเป็นไปเพื่อความไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น จะต้องได้มาด้วยความสุจริต และใช้เพื่อความดีงามหรือการพัฒนาจิตใจมิใช่เพื่อการพัฒนาทางวัตถุ

หลักการจัดสรรเงินในพุทธปรัชญา คือ หลัก โภควิภาค ถือเป็นหลักการออมทรัพย์ตามหลักพุทธปรัชญา โดยแบ่งทรัพย์ที่หามาได้ด้วยสุจริตออกเป็น 4 ส่วน คือ 1 ส่วน สำหรับการใช้จ่าย 2 ส่วน สำหรับการประกอบกิจการ และอีก 1 ส่วน ไว้สำหรับนำมาใช้ในยามฉุกเฉิน การดำเนินชีวิตตามหลักพุทธปรัชญาต้องดำเนินไปบนฐานแห่งความพอประมาณหรือ มัตตัญญูตา โดยพิจารณาถึงคุณค่าแท้ คุณค่าเทียมของสิ่งต่างๆ ที่จะใช้จ่ายหรือบริโภคทั้งหลาย หากสิ่งใดพิจารณาแล้วก่อให้เกิดคุณค่าเทียมเป็นไปเพื่อความบันเทิง หรือตอบสนองความอยาก เป็นประโยชน์เพียงชั่วคราว ก่อให้เกิดโทษ ก็ควรลด ละ เลิกเสียเพื่อความทุกข์เบาบางลง ส่วนสิ่งใดที่เป็นคุณค่าแท้ ก่อให้เกิดความสุข ความดีงามแห่งชีวิตทั้งตนเองและสรรพ

ชีวิตอื่นๆ ก็ควรหมั่นปฏิบัติให้เกิดคุณค่ายิ่งขึ้นไป ดังนั้นคุณค่าของเงินในพุทธปรัชญาที่มีต่อสังคมและเศรษฐกิจมุ่งที่จะตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เพื่อให้เกิดความสุขที่สงบเย็นอย่างแท้จริง มิใช่ความสุขพอกเสริม หรือความพึงพอใจที่เกิดจากการได้สนองตัณหา

ในระดับโลกยะเงินเป็นเพียงเครื่องมือ (Means) มิใช่เป็นที่หมาย (End) ผลลัพธ์ในทางเศรษฐศาสตร์มิใช่จุดหมายของมนุษย์ แต่เป็นเครื่องมืออุปกรณ์ที่จะนำไปสู่ความสุข 4 ประการ คือ 1. อดิสุข (สุขเกิดจากความมีทรัพย์) 2. โภคสุข (สุขเกิดจากการใช้จ่ายทรัพย์) 3. อานันสุข (สุขเกิดจากความไม่เป็นหนี้) 4. อนวัชชสุข (สุขเกิดจากความประพฤติที่ไม่มีโทษ) และช่วยสนับสนุนกระบวนการพัฒนาจิตของมนุษย์ให้สูงขึ้นในระดับต่อไป ส่วนในระดับระดับโลกุตระจะเห็นได้จากพระวินัยซึ่งมีนัยอุคคคติให้ลดละ เลิก โลภียทรัพย์ทั้งหลาย มุ่งเดินทางสู่การพ้นทุกข์ ด้วยการไร้โลภียทรัพย์เพียงเพื่อดำรงชีพเท่านั้น สิ่งที่ต้องมุ่งเพิ่มพูนให้มากขึ้นก็คือ อริยทรัพย์ทั้ง 7 เพื่อเป้าหมายสูงสุดที่เป็นสุขอย่างแท้จริง

Thesis Title Concept of Money in Buddhist Philosophy

Author Miss Sumarn Nobnorb

Degree Master of Arts (Philosophy)

Thesis Advisor Lect. Dr. Somwang Keawsufong

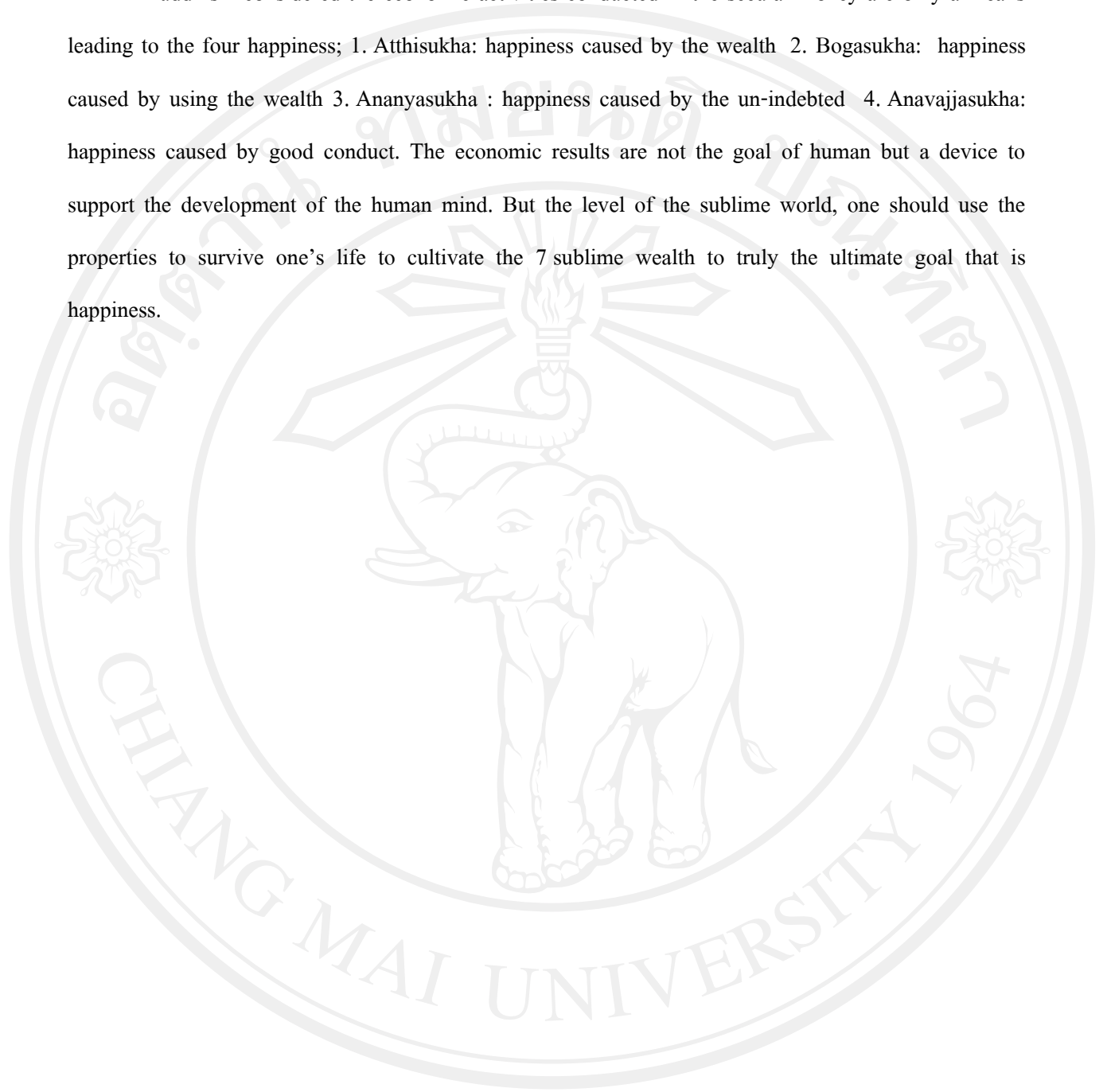
ABSTRACT

The thesis title is “the concept of money in Buddhist philosophy”. Its objectives are 1) to study the meaning and the role of money in Buddhist philosophy and 2) to analyze the value of money in Buddhist philosophy. The Documentary research is used.

The study is found that the meaning of money in Buddhist philosophy is regarded as material exchange and measure. In the economy system, the money is the basic needs to run the business as the capital of production and consumption. But in Buddhist philosophy, the money is classified into two groups which are the secular wealth and the sublime wealth. One should accumulate the latter by oneself because the first is normally degenerated and the latter is abstract and sublime to lead one to Nibbana that is the most sake of Buddhists. So it is only intermediate to exchange and measure material things but the use and the collection of money in Buddhist philosophy do not mean to be rich, entertainment and social authority but mean to use the basic need of oneself and do not go in the way of encroachment of others.

In Buddhist philosophy, the principles of allocation getting by legal way are apportioned into 4 parts; part 1 use for oneself basic need, part 2 and 3. use for running own business, and part 4. use for emergency time. However, a way of life is taken on the basis of the moderate considering the value of things. If one considers that the value is equal to entertainment or respond own craving or is only temporary usage causing the blame, one should leave it to reduce the suffering. But one considers that it is equal to the true value causing the happiness and the loveliness to both oneself and all beings. One should always be treated even greater value. So, the value of money in the Buddhist philosophy effecting to the social and economic aims to respond human needs to be true happy, calm and cool.

Buddhism considered the economic activities conducted in the secular money are only a means leading to the four happiness; 1. Atthisukha: happiness caused by the wealth 2. Bogasukha: happiness caused by using the wealth 3. Ananyasukha : happiness caused by the un-indebted 4. Anavajjasukha: happiness caused by good conduct. The economic results are not the goal of human but a device to support the development of the human mind. But the level of the sublime world, one should use the properties to survive one's life to cultivate the 7 sublime wealth to truly the ultimate goal that is happiness.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved